

CÂU TRẦN THUẬT ĐƠN CÓ TỪ LÀ

I – ĐẶC ĐIỂM CỦA CÂU TRẦN THUẬT ĐƠN CÓ TỪ LÀ

1. Xác định chủ ngữ, vị ngữ trong các câu sau :

a) Bà đỡ Trần là người huyện Đông Triều.

(Vũ Trinh)

b) Truyền thuyết là loại truyện dân gian kể về các nhân vật và sự kiện có liên quan đến lịch sử thời quá khứ, thường có yếu tố tưởng tượng kì ảo.

(Theo Ngữ văn 6, tập một)

c) Ngày thứ năm trên đảo Cô Tô là một ngày trong trời, sáng sủa.

(Nguyễn Tuân)

d) Dế Mèn trêu chị Cốc là dại.

2. Vị ngữ của các câu trên do những từ hoặc cụm từ loại nào tạo thành ?

3. Chọn những từ hoặc cụm từ phủ định thích hợp cho sau đây điền vào trước vị ngữ của các câu trên : *không, không phải, chưa, chưa phải.*

Ghi nhớ

Trong câu trần thuật đơn có từ **là** :

– Vị ngữ thường do từ **là** kết hợp với danh từ (cụm danh từ) tạo thành. Ngoài ra, tổ hợp giữa từ **là** với động từ (cụm động từ) hoặc tính từ (cụm tính từ), ... cũng có thể làm vị ngữ.

– Khi vị ngữ biểu thị ý phủ định, nó kết hợp với các cụm từ **không phải, chưa phải.**

II – CÁC KIỂU CÂU TRẦN THUẬT ĐƠN CÓ TỪ LÀ

Đọc lại các câu vừa phân tích ở phần I và trả lời câu hỏi :

1. Vị ngữ của câu nào trình bày cách hiểu về sự vật, hiện tượng, khái niệm nói ở chủ ngữ ?
2. Vị ngữ của câu nào có tác dụng giới thiệu sự vật, hiện tượng, khái niệm nói ở chủ ngữ ?
3. Vị ngữ của câu nào miêu tả đặc điểm, trạng thái của sự vật, hiện tượng, khái niệm nói ở chủ ngữ ?
4. Vị ngữ của câu nào thể hiện sự đánh giá đối với sự vật, hiện tượng, khái niệm nói ở chủ ngữ ?

Ghi nhớ

Có một số kiểu câu trần thuật đơn có từ là đáng chú ý như sau :

- Câu định nghĩa ;
- Câu giới thiệu ;
- Câu miêu tả ;
- Câu đánh giá.

III – LUYỆN TẬP

1. Tìm câu trần thuật đơn có từ là trong những câu dưới đây :

a) *Hoán dụ là gọi tên sự vật, hiện tượng, khái niệm bằng tên của một sự vật, hiện tượng, khái niệm khác có quan hệ gần gũi với nó nhằm tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt.*

(Ngữ văn 6, tập hai)

b) *Người ta gọi chàng là Sơn Tinh.*

(Sơn Tinh, Thủy Tinh)

c) *Tre là cánh tay của người nông dân [...].*

Tre còn là nguồn vui duy nhất của tuổi thơ.

[...] Nhạc của trúc, nhạc của tre là khúc nhạc của đồng quê.

(Thép Mới)

- d) *Bồ các là bác chim ri
Chim ri là dì sáo sậu
Sáo sậu là cậu sáo đen
Sáo đen là em tu hú
Tu hú là chú bồ các.*

(Đồng dao)

đ) Vua nhớ công ơn phong là Phù Đổng Thiên Vương và lập đền thờ ngay ở quê nhà.

(Thánh Gióng)

- e) *Khóc là nhục. Rên, hèn. Van, yếu đuối
Và đại khờ là những lũ người câm
Trên đường đi như những bóng âm thầm
Nhận đau khổ mà gởi vào im lặng.*

(Tố Hữu)

2. Xác định chủ ngữ, vị ngữ trong những câu trần thuật đơn có từ *là* vừa tìm được. Cho biết các câu ấy thuộc những kiểu nào.

3. Viết một đoạn văn từ năm đến bảy câu tả một người bạn của em, trong đoạn văn có ít nhất một câu trần thuật đơn có từ *là*. Nêu tác dụng của câu trần thuật đơn có từ *là* trong đoạn văn.